

Bajnai bukásával nagy veszély hárult el *

Amikor összeomlott a szovjet állam, Magyarország népe (leszámítva az egypártdiktatúra kedvezményezettjeit) bizakodással tekintett nyugatra, köszöntött minden szellemi és politikai áramlatot, vakon bizakodva, hogy onnan minden csak jobb jöhet annál, amitől éppen megszabadult. Demokrácia, parlamenti pártképviselő, szabad mozgás, szabad szólás és véleménynyilvánítás, magánvagyonrendszer... sok egyéb mellett a liberalizmusnak is jó hangzása lett, nevének névértékéhez a szabadság fogalmát kötötték. Ha úgy gondolnánk, hogy most lepleződik le a valamikor nemes eszméket hordozó liberalizmus (ami lelkesítette az 1848-as magyar reformnemzedék forradalmi ifjúságát is), bizony, tévednénk, száz évvel ezelőtt már megszenvedett magyar felismerés volt a politikai bűnözés e szép hangzású szóval:

„A liberalizmus a könyörtelen önzés rendszere. Azé az önzésé, amelynek szemében a köz nem számít többé; amelynek elve a minél nagyobb egyéni haszon, tekintet nélkül a tényleges szükségletekre, tekintet nélkül a kisebb eszközökkel fáradságosabban dolgozó kisexisztenciákra, tekintet nélkül a társadalom organikus jellegére s tekintet nélkül a kultúra magasabb javaira vagy az erkölcs és társadalmi szolidarizmus törvényeire. Minél több termelés, bármily úton s bármely eszközökkel, minél több forgalom, minél több nagyüzem, minél több osztalék: akár van szüksége a közönségnek a termelt javakra, akár nem; akár megél mellettük a kézműves, a kisbirtokos, a kisember, akár nem; akár van haszna belőle az államnak, a társadalomnak, a kultúrának, akár nem; akár tönkremegy belé ezrek és százezrek egész életöröme, egészsége, lelke, egész vidékek s országok népjóléte, természeti kincsei, szellemi kultúrája, erkölcsisége, akár nem; akár béke s boldogság fakad a működésünk nyomán, akár elke-

seredés és gyűlölet, osztályharc és forradalom. ... A liberalizmus teljesen félreismeri, helyesebben: fel nem ismeri az emberi társadalom és nemzet lényegét, a közösség és testvéri összetartozás fogalmát, az egymásra utalt és egymás támogatására hivatott emberi szolidaritás kötelességeit. ... A modern gazdasági élet liberális visszaélései közt különösen a modern bankgazdálkodás és bankuralom az, amely ellen minden komoly nemzetgazdász felemeli tiltakozó szavát, s ha valahol, itt lesz szükség a jövő társadalom újjászervezésében radikális reformpolitikára. Senkinek sem jut eszébe a bankok létjogosultságát, szükségességét, gazdasági és társadalmi hivatását kétségbe vonni. A baj csak ott kezdődik, hogy a modern bankok nem ritkán teljesen megfelelnek voltaképpen hivatásukról s az e hivatással járó erkölcsi kötelességekről s a merő, lelkiismeretlen üzérkedés jelentős tényezőivé válnak. A modern bankok hitelforgalma Sombart szerint egy-egy nemzet gazdasági életének voltaképpen szabályozója és fokmérője lett. E nagy jelentőségnek megfelelően a bankok hatalma is annyira megnövekedett, hogy ugyancsak W. Sombart szerint a nagy pénzüintézetek hivatalos helyiségeiben döntenek ma már nemcsak a háború és béke, nagy államok barátságos vagy ellenséges viszonya fölött, de végső elemzésben a lengyel határszélen élő kis szatócs sorsa s a leghatalmasabb kohótelep fennmaradása fölött is. A bankok nemcsak hitelt adnak, hanem maguk is önálló gazdasági vállalkozókként lépnek fel. Ennél a kettős ténykedésnél a vezető szempont, sajnos, nem mindig a nép, a köz haszna, nem a kulturális haladás és gazdasági közjóllét, hanem egyszerűen a nagyobb haszon, a várható s elérhető legnagyobb nyereség. A bankok ma már nem annyira támogatni akarják tőkájukkal a munkát, mint inkább fordítva: ki akarják

*Megjelent a Magyar Élet 2013. október 17-i számában

használni a munkát a kezükben levő tőke segítségével. Ennélfogva nemcsak nem dolgoznak mindig a közjó s a kultúra érdekében, de mindkettőt könyörtelenül alárendelik az önhaszonnak, s nem ritkán a kultúra és erkölcs legelemibb szabályait is megvetik. ... Az ilyen bankgazdálkodást senki sem nevezheti többé a nemzetgazdaság segítő-eszközének; ez nagyrészen uzsora és rablás. A rizikót, a fáradságot, az esetleges veszteséget a vállalkozó, termelő, dolgozó közönség viseli; a bank pedig csaknem minden rizikó, minden fáradság s minden igazán termelő munka nélkül a közönség betétjei és részvényvásárlásai segítségével végigrabolja, végignyúzza a fáradó, szenvedő, kockázatot viselő közönséget. S mivel a bank, a hitel keze mindenütt ott van, a közönség nem használhat el egy cérnaszálat, egy gyufát, egy öltözetet, egy papírlapot anélkül, hogy mindenütt és mindenben egy-egy banknak ne adózzék. Az élet elviselhetetlenül drága lesz, mert a pénzintézetek ott állnak minden termelés, minden ipar s minden forgalom mögött s láthatatlan csatornákon milliárdszámra szívják ki a pénzt, az értéket a termelők és fogyasztók millióiból. A nép nem érti ezeket a műveleteket; de hatásaikat megérzi: az élet megnehezülése, milliók fokozódó elkeseredése e liberális bankuralom következménye.” (Bangha Béla SJ: Magyarország újjáépítése és a kereszténység, Szent István Társaság, 1920)

A mai liberalizmus hívei Magyarországon személy szerint is azok, akik a kommunizmus híveiként az állami gazdálkodás hivatalait, intézményeit és gazdasági vállalatait igazgatták. Ők képezték a kádári állam elitjét, ugyanők, akik a nyugati kapitalizmus politikai utasításait kritika nélkül végrehajtották. Ebben a szolgálatban lehettek az egykori állami tulajdon privatizált maradékának tulajdonosai, vagy tarthatták meg új gazdájuk szolgálatában vezető pozíciójukat. Ezeknél jobb híveket nem talál soha a politikai kapitalizmus, ami most neoliberalizmus néven szélsőségesen önző és kizsákmányoló. Magyarországi szellemi mozgalmuk megjelenítésére szolgál a „Kapitalizmus blog” nevű internet folyóirat. Ennek előlapján olvasható a kapitalista krédó:

„Klasszikus liberális, libertárius, (neo)konzervatív, objektivista nézetek. Minimális állam, joguralom. A magántulajdon szentsége, szabad vállalkozás, verseny, szabad kereskedelem. A ra-

cionális önérdék-érvényesítés dicsérete. Kollektizmus helyett individualizmus, állami bürokrácia helyett egyéni jog és felelősség, altruizmus helyett önkéntes szolidaritás.”

Elsírja a blog szerkesztője, hogy a kapitalizmus az emberiség történetében páratlan jólétet teremtett, s kilátástalan körülmények között, elképesztő nyomorban élő emberek százmillióit emelte ki a szegénységből. Ebben persze van igazság, de csak áttételesen. Az emberiség jólétéhez vezető lehetőséget az emberi kreativitás adta, amihez a szükség alkotott ipart, és annak volt szüksége tőkére. Ez az összműködés kapta a kapitalizmus nevet. Ahol ezek a feltételek adóttak, ott jólét terem. Ha az így előálló jólét egy ország társadalmában árad szét, az lehetne a természetes állapot, amikor a javakat megtermelő ipar az emberi társadalom javát szolgálja.

Az ipari fejlődés ugyanakkor elvette az egyén kezéből a szerszámot, amivel korábban elkészítette az életviteléhez szüksége tárgyakat. A kapitalista gazdálkodás valóban munkát ad széles rétegnek, de a munka bérét minimálisra szorítja le. Az iparosodás folyamán a kapitalizmus áterjedt a gazdasági terepről a politikai terepre, az Egyesült Államokban például felügyeli az államot. Legfőbb szempont a profit, ez sok szenvedést okozott, míg Európában – német kezdeményezésre – létrejött a társadalom iránti felelősséget viselő kapitalizmus. Ezt döntötte meg az amerikai karvalytőke érdekét képviselő angolszász nagyhatalmi politika Európában is.

A szovjet iga alól felszabadult országokban, és így Magyarországon is, a berendezkedett nyugati kapitalizmust is csak a profit érdekli. Az alvállalkozókat és munkavállalóikat agyondolgoztatják, fizetni azonban vonakodnak, és minél alacsonyabb összegben akarnak. A hitelező bankok eladósítják az országot, a nyújtott hitelek révén olyan megszorításokat követelnek a kormánytól, amelyek miatt növekszik a polgárok elszegényedése. A kamatok a régi adósságokra is annak arányában nőnek, amilyen mértékben nő az adott ország fizetéseképtelensége. Az ország által megtermelt értéket így kiszivattyúzzák, és ez az állapot egy idő után visszafordíthatatlan.

Ebbe az amerikai típusú kapitalizmusba súlyosították bele Magyarországot az SZDSZ–MSZP-kormányok, ebbe rokkant bele az ország

gazdasága. Amikor Gyurcsány kormányzásával az államháztartás összeomlóban volt, előszedték Bajnai Gordont, elhíresztelték róla, hogy csodálatos szakértő, aki kivezeti az országot a bajból. Nyugaton, főleg Amerikában nagy emberként hirdették és támogatták. Minden ajtó kinyílt előtte, ami nem nyílt ki Orbán Vikornak. Utóbbi nem kívánatos „Kapitalíziában”, mert ellene szegül a privatizációt és gyenge államot hirdető elvnek. Ám a csodálatos szakértő most valamit nagyon elrontott, kíváncsian várjuk, kihűl-e iránta az amerikai meleg ölelés.

– A bankok és a multik zsebében van a baloldal – ezt olvasta **Rogán Antal** Fidesz-frakcióvezető a baloldali képviselők fejére az Országházban, felemlítve, hogy Bajnai és Mesterházy a Reutersnek adott közös interjúban megígérték, hogy évi 532 milliárd forintot a különadó megszüntetésével visszatesznek a bankok és a multik zsebébe. Idehaza azonban szembe kellene nézni az emberekkel; megmondani nekik, hogy kitől veszik el ezt a pénzt: a nyugdíjasoktól, a pedagógusoktól vagy a kisgyerekes családoktól – emelte ki. Ennek kapcsán felidézte, hogy Bajnai Gordon 2009-ben egyhavi nyugdíjat és egyhavi bért „bátran elvett az IMF kérésére, de a bankokat még véletlenül sem adóztatta meg”, az MSZP–SZDSZ-kormány pedig 2003-ban ígérete ellenére elvette a gyermekek után járó adókedvezményt. Emellett megígérték azt is, hogy nem szüntetik meg a lakáshitelekre járó támogatásokat, de mégis megtették. Bajnai szerint nem is magas a rezsi – mondta a frakcióvezető, hozzáfűzve, Bajnai kormánytagként támogatta a „horrorisztikus mértékű rezsiáremeléseket”, kormányfőként pedig kivezette a gázárakon lévő fogyasztói támogatást. A baloldal politikusai nem árulják el, hogy arra törekednek, a profitot úgy adnák vissza a multiknak, hogy ismét rezsit emelnek. Elhallgatnák, hogy a bankok és multik zsebében vannak, de ez minden szavukból kiderül. Elhallgatnák, hogy a bankokat és a multikat úgy támogatnák, úgy adnák vissza nekik a pénzt, hogy rezsit emelnek, nyugdíjat és bért csökkentenek – intézte szavait a baloldali képviselőkhöz.

Jó hír is van, éppen baloldalról. A baloldali teoretikusok körében nagy zavart keltett a Szovjetunió elsüllyedése, ők nem válhatnak át oly könnyedén kapitalista kottára muzsikálni, mint a

politikusok. Nem tehetik meg, hogy ne láttassák tisztán a tisztán láthatót.

Szalai Erzsébet szociológus, egyetemi tanár, népszerű publicista nagyon világos képet fest a magyarországi állapotokról, többek között az Eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar liberalizmus című írásában 2009. január 28-án:

„Hogy mit is jelent Kelet-Európa, ezen belül Magyarország tényleges alávetettsége, arról már sokat írtam. Nagyon röviden: a kelet-európai átalakulás jellegét alapvetően a centrum-kapitalista országok és a globális tőke érdekei határozták meg. Emellett a helyi politikai, gazdasági és kulturális eliték rövidlátásának, önzésének és behódoló magatartásának is szerepe volt abban, hogy ezen országok többségében klasszikus félperifériás kapitalizmusok alakultak ki. A magyarországi eliték különösen élen jártak a gazdaság teljes megnyitásában, a belső anyagi és humán erőforrások, erőtartalmak szinte teljes kiszolgáltatásában.”

Mit lehet erre mondani 2009-ben? Netán: – Jöjjön el végre a nemzeti magyar kormány, és csapjon szét a hitványok között, akik immár szét herdálják az egész országot!

A szerző másként reagál erre: *„Az emberek mindezt érzik – és nacionalizmussal, valamint a szabadságjogok iránti székszissel reagálnak rá. A történelmileg hordozott vírusok virulenssé váltak.”*

Érdekes, hogy az országot, az ország népét tönkretévők cselekedeteinek elítélése nem természetes demokratikus védekezésként értelmeződik, hanem nacionalizmusként, ami ugyebár pusztítandó, miként a vírus.

Végül a jó hír Szalai Erzsébet írásában:

„Súlyos tények mutatják ma szerte a világban, hogy a neoliberais gazdaságfilozófia megbukott. A nemzetközi szintéren vezető gazdasági szakemberek és társadalomkutatók szorgalmazzák a piaci mechanizmusokat kordában tartó nemzetközi intézmények kiépítését egyfelől, az állam szerepének újragondolását másfelől. Sőt radikális baloldaliak már a kapitalizmus végéről beszélnek, és egy egészen új rendszerre való átmenet szükségességéről. Erről tudomást sem véve, a hazai neoliberais értelmiségiek a bennünket is keményen érintő válság okaként a neoliberais reformok következetes végrehajtásának elmaradását, elmulasztását jelölik meg, viktimológiai magyará-

zatokat adva a kialakult helyzetre, melyek szerint elsősorban az áldozat felelős az őt ért támadásokért. Ebből az analízisből egyenesen adódik, hogy ők a válság szülte gazdasági nyomásban látják most a lehetőséget a neoliberális reformok teljes végigvitelének kikényszerítésére.”

Tehát jó hír, hogy a neoliberális gazdaságfilozófia megbukott, várjuk, hogy a gyakorlatban is megbukjon. Azóta (2009 óta) a magyar gazdaságot kimentette a nemzeti kormány a Nemzetközi Pénzalap (IMF) sorvasztó szorításából. Az „állam szerepének újragondolását” ugyancsak üdvöznénk, ha a változás azt jelenti, hogy ne csak a bankok biztonságára ügyeljen az állam, hanem vállalja az ország érdekét, akár a bankokkal szemben is. Miként teszi azt Orbán Viktor nemzeti kormánya. Igen, 2009-ben a Bajnai-féle komprádorkormány a neoliberális reformok teljes végigvitelén szorgoskodott. A baloldal megkapta a választ mindezt 2010 tavaszán.

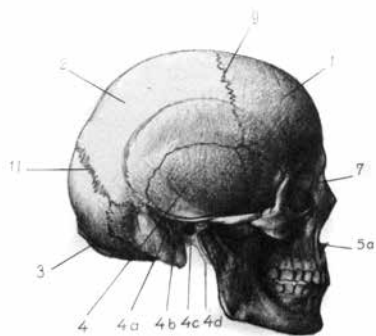
Bajnait a neoliberalista politika támogatja külföldről.

Hoppál Péter, a Fidesz szóvivője 2013. augusztus 17-én Budapesten tartott sajtótájékoztatóján kifejtette: korábban is voltak arra jelek, hogy Bajnai Gordon mögött bizonyos jól körülhatárolható, külföldi pénzügyi körök állnak. Egy ideje azt is tudják, hogy Soros György támogatása közvetett és közvetlen módon Bajnai Gordon pártalapítványát, a Haza és Haladást is segíti. Az is kiderült, hogy „ez a pénzügyi kör segítette kiképezni azokat a fiatalokat is, akik a Fidesz-székház elleni törvénytelen és erőszakos akciót hajtották végre, ők a Bajnai gárda tagjai” – mondta a szóvivő. A Bajnai Gordonékat támogató amerikai spekuláns kör dollármilliókat áldozott arra, hogy a magukat például emberjogi, antikorrupciós vagy roma civilszervezetnek nevező „fizetett statiszták útján” – a

hazai és a külföldi közvélemény előtt – minden fronton támadják a Fideszt, a magyar kormányt és Magyarországot is.

„Bajnai Gordonék lebuktak” – fogalmazott a szóvivő, de mint megjegyezte, felvetődik hogy vajon milyen veszélyes alkut köthettek a háttérben a magyar emberek kárára, cserébe a kifizetett dollármilliókért. Felmerül továbbá, hogy miért olyan fontos a spekuláns pénztőke, akár Soros György számára, hogy Bajnai Gordon visszatérjen a hatalomba Magyarországon. „Mit kellene Bajnai Gordonnak végrehajtania, vajon mit és kiket áldozna fel újra a Gyurcsány–Bajnai szövetség azért, hogy a külföldi spekulánsok újra megkaphassák azt az extra profitot Magyarországon, amit 2010 előtt” – tette fel a kérdést a fideszes szóvivő. Mint mondta: nincs kétségük arra vonatkozóan, hogy Bajnai Gordon nemcsak saját magát hajtotta igába ezeknek a különböző pénzügyi köröknek, spekulánsoknak az érdekeiért, „hanem egyetlen tollvonással a magyar emberek jövőjét is odaadná, otthonaikat, földjüket, a maradék nemzeti vagyont is. Bajnaiék esetleges visszatérésével a Fidesz azt látja, hogy nyilvánvalóan ugyanaz a szélsőséges és veszélyes gazdaságpolitika térne vissza Magyarországra, amely már egyszer tönkretette az országot, amellyel minden esetben a magyar családok húzták a rövidebbet. Ebből nem kérünk, ebből nem kérnek a magyar emberek” – hangsúlyozta Hoppál Péter.

A fent közöltek még a szeptember 29-ét megelőző helyzetet idézik. Bajnai politikai vezénylő szereplésének esélyei, mint láttuk, egyre hanyatlottak. Ezt koronázta meg a szobordöntő jelentén történt szereplése. Nagy veszély hárul el általa Magyarországról, esélytelen lett az a személy, akiben a szélsőséges neoliberalista nagyhatalmi politika a nemzeti kormány megdöntőjét látta.

Részlet a Művészeti anatómiából